

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра геодезії, картографії та землеустрою**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОРМАТИВНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ**

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

**G «Інженерія, виробництво та будівництво»
G18 «Геодезія та землеустрій»
магістр
«Землеустрій та кадастр»
обов'язкова (ОК 08)**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2026/2027
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Полякова Наталія Олександрівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри геодезії, картографії та землеустрою, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2026

Розробник: **Полякова Наталія Олександрівна**, кандидат географічних наук, доцент
кафедри геодезії, картографії та землеустрою, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

“25” серпня 2026 року

Завідувач кафедри

(підпис)

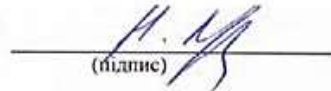
Людмила ДАЦЕНКО

Протокол № 1 від “25” серпня 2026 року

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 5 від “26” серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Наталія КОРОГОДА
(ім'я та прізвище)

“26” серпня 2026 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – *надати* студентам теоретико-методичні основи нормативно-технічного забезпечення діяльності у землеустрої; *огляд* та аналіз організації робіт зі стандартизації та нормування; *ознайомлення* зі змістом нормативних документів; а також *ознайомлення* зі змістом та методикою розроблення концепцій та галузевих програм створення єдиної системи нормативно-правових актів у землеустрої та державному земельному кадастрі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.

1. Знання базових теоретичних положень та практичних результатів, безпосередньо пов'язаних з програмою курсу.

2. Знання теоретичних основ дисциплін геодезичного та землевпорядного спрямування.

3. Вміння аналізувати та використовувати на практиці навички роботи з законодавчо-правовою та нормативною документацією в землевпорядній галузі.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна спрямована на формування у студентів спеціальних професійних, соціальних та особистісних компетенцій, накопичення знань щодо можливості критичного мислення, аналізу і синтезу, здатності шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, здатності до гнучкого способу мислення, який дає можливість зрозуміти і розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне відношення до усталених наукових концепцій та сучасних технічних новацій, здатності визначати, формулювати і вирішувати проблеми у сфері геодезії, землеустрою та кадастру. Навчальна дисципліна «Нормативно-технічне забезпечення діяльності» першочергово ґрунтується на законодавчо-правовій основі та нормативній документації. А також розглядаються міжнародні стандарти та галузеві системи стандартів.

Дисципліна складається з двох змістових модулів.

Перший присвячено ознайомленню з основами організації робіт нормування та стандартизації в землеустрої, розглядається концепція єдиної системи нормативно-правових актів у землеустрої та галузева програма створення єдиної системи нормативно-правових актів у державному земельному кадастрі.

Другий модуль розкриває значення організаційно-правової діяльності щодо системи стандартів у галузі землеустрою, охорони земель та сталого землекористування.

4. Завдання (навчальні цілі) полягає у формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти знань і вмінь, необхідних для роботи у сфері стандартизації та нормативно-технічного забезпечення топо-геодезичної і землевпорядної діяльності на законодавчо-правовій основі.

Опанування знань спрямоване на формування інтегральної, загальної, спеціальних (фахових) компетентностей (ФК) та зазначених програмних результатів навчання (ПРН) за освітньо-професійною програмою «Землеустрій

та кадастр» дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей та відповідно програмних результатів:

Інтегральної компетентності – здатність розв’язувати задачі прикладного, дослідницького та інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою.

Загальної компетентності:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальних (фахових):

ФК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об’єктів геодезії та землеустрою;

ФК06. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів;

ФК09. Здатність розробляти і застосовувати нові стратегічні підходи до вирішення проблем у сфері геодезії та землеустрою;

ФК13. Використання відповідної термінології та форм вираження у професійній діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1- знати; 2- вміти; 3- комунікація; 4- автономність та відповідальність)		Методи		Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання	викладання та навчання	оцінювання	
1.1	Предмет курсу. Визначення, мету, завдання та правові основи нормування.	лекція	семінари, модульна контрольна	30%
1.2	Основні принципи стандартизації. Види стандартів.			
1.3	Зміст стандартів та технічних умов. Порядок розроблення, узгодження, затвердження, поширення, перевірки, перегляду, зміни та скасування стандартів. Розроблення нормативних документів.			
1.4	Види державних класифікаторів. Склад і класифікацію документів Єдиної системи нормативно-правових актів з питань здійснення землеустрою.			
1.5	Нормативні документи, якими регламентуються при розробленні міжнародних стандартів.			

1.6	Систему галузевих стандартів землеустрою. Систему галузевих стандартів довкілля та сталого землекористування. Зміст основоположних стандартів. Повноваження технічного комітету (ТК).			
2.1	Визначати структурні елементи кодифікаторів ДСТУ, ДБН та галузевих стандартів; розрізняти знаки екологічного маркування	лекція	виконання практичних робіт, семінарів, модульна контрольна	40%
2.2	Розрізняти знаки відповідності стандартам національної системи сертифікації, а також розрізняти знаки відповідності стандартам міжнародної системи сертифікації			
2.3	Уточнювати відомості про об'єкти Державного земельного кадастру у відповідності з державними стандартами, нормами та правилами, технічними регламентами.			
2.4	Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері землеустрою			
2.5	Захищати інтелектуальну власність, комерціалізувати результати науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності			
3.1	Вироблення у студентів практичних навиків: - проведення аналізу якості землевпорядної та геодезичної продукції; - застосування нормативно-правових актів, дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) та експертизи, сертифікації та нагляду у сфері землеустрою	консультація, самостійна робота, дискусія	виконання практичних робіт, семінарів, залік	20%
4.1.	Демонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні рішення, надані рекомендації, що впливатимуть на поліпшення виконання фахових завдань землевпорядкування.	самостійна робота, презентація результатів	оцінювання презентації/ доповіді	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) / Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1
ПРН2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності, досліджень та інновацій у сфері геодезії та землеустрою.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН8. Розробляти і керувати проєктами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проєктів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними.							+	+	+	+	+	+	
ПРН10. Захищати інтелектуальну власність, комерціалізувати результати науково-дослідної, винахідницької та проєктної діяльності.	+	+	+	+	+	+					+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів - рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, написання модульних контрольних робіт (МКР) та виконання практичних, семінарських занять.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – **1 (знання)** – до 30%;

результати навчання – **2 (вміння)** - до 40%;

результати навчання – **3 (комунікація)** - до 20%;

результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.2. Організація оцінювання

Форми оцінювання студентів. У курсі передбачено два змістових навчальних модулі. Заняття проводяться у формі лекцій, семінарських занять та практичних занять. Завершується дисципліна заліком.

1. Модульна контрольна робота 1: РН 1.1–1.4, 2.1, 2.2 – 10 балів.
2. Модульна контрольна робота 2: РН 1.1–1.4, 2.1, 2.2 – 10 балів.
3. Семінари: РН 1.5–1.6, 2.3 – 15 балів.
4. Практичні роботи: РН 1.4 – 3.1 – 15 балів.
5. Самостійна робота: РН 1.1 – 1.6 – 10 балів.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконання семінарських та практичних робіт, контрольних робіт (тести) та самостійної роботи.

Організація оцінювання: Робота на практичних та семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення цих занять. Модульні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (рекомендований мінімум) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (60% максимальної кількості балів, відведених на іспит).

Оцінювання за формами контролю:

Форма оцінювання	ЗМ1		ЗМ2	
	Min балів	Max балів	Min балів	Max балів
Модульна контрольна робота	5	10	5	10
Контроль практичних робіт та семінарів	8	15	8	15
Контроль самостійної роботи	5	5	5	5
Сума	18	30	18	30

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3. Шкала відповідності

Зараховано /Passed	60-100
Не зараховано/ Fail	0-59

7.4. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Виконання всіх навчальних і контрольних завдань здійснюється з дотриманням Хартії академічної доброчесності та чинних положень Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під час реалізації освітнього компонента дотримуються принципи академічної доброчесності, зокрема принцип нетерпимості (нульової толерантності) до будь-яких проявів її порушення, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та внутрішніх актів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Запозичення, використання даних, ідей, текстів, зображень, цифрових матеріалів та інших результатів мають бути належно атрибутовані. Порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до університетських процедур.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися лише у випадках і межах, визначених завданням та чинним Положенням про використання штучного інтелекту при реалізації освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, коректність, оригінальність і академічну доброчесність поданого результату та, якщо це передбачено завданням або політикою Університету, зазначає факт, інструмент і мету використання ШІ. Використання ШІ під час індивідуальних контрольних заходів дозволяється лише за прямим дозволом викладача. Використання генеративного штучного інтелекту не допускається під час контрольних заходів (проміжний та підсумковий контроль).

Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти. Результати навчання, здобуті в неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути подані до визнання у встановленому Університетом порядку за умови їх відповідності результатам навчання цієї дисципліни та наявності підтвердних матеріалів.

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/п	Назва теми*	Кількість годин			
		лекції	семінари	практичні	самостій на робота
Змістовний модуль 1.					
1	Вступ. Тема 1. Теоретичні та правові основи стандартизації та нормування . Сутність, мета, завдання та правові основи нормування.	2		2	10
2	Тема 2. Організація робіт з нормування у землеустрої. Нормативні документи та порядок їх розроблення. Концепція єдиної системи нормативно-правових актів у землеустрої (ЄСНПАЗ). Галузева програма створення ЄСНПА у сфері ДЗК.	2	2		10
3	Тема 3. Міжнародні стандарти. Міжнародні стандарти ISO, Європейські стандарти EN Порядок розроблення міжнародних стандартів.	2		2	10
4	* Міжнародна сертифікація. Міжнародні організації з сертифікації. Міжнародні знаки відповідності стандартам. Акредитація. Міжнародні організації з акредитації. Знаки маркування сертифікованих систем управління. Основні принципи маркування.				
5	Модульна контрольна робота 1				
Змістовний модуль 2.					
6	Тема 4. Національні та галузеві системи стандартів. Система галузевих стандартів землеустрою, охорони земель та сталого землекористування.	2	2		10
7	Тема 5. Система стандартів та нормативів у землеустрої, сфері охорони земель та державного земельного кадастру.	2		2	10

8	Тема 6. Система стандартів із захисту довкілля. Система екологічних стандартів. Система стандартів з безпеки праці на землепорядних підприємствах.	4	4		10
9	* Законодавство Європейського союзу у сфері земельних відносин. Узгодження земельних правовідносин з Європейськими нормами.				
10	Модульна контрольна робота 2				
	ВСЬОГО	14	8	6	62

* теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **14 год.**

Семінари – **8 год.**

Практичні роботи – **6 год.**

Самостійна робота - **62 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дорош Й.М. Дорош О.С. Державні стандарти, нормативи і правила як механізм формування інституціонального середовища територіального планування землекористування / Землеустрій кадастр і моніторинг земель. Розділ «Управління земельними ресурсами» №2/3'2015. – С. 3-12. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/172202.pdf>
2. Метрологія і стандартизація (навчальний посібник для студентів напряму геодезія, картографія та землеустрій / *Н.О.Полякова* - К.: ПП "Фотопрінт", 2015. - 214 с.
3. Метрологія, сертифікація та стандартизація: конспект лекцій / *Н.О. Полякова* – К.: 2022. – 78 с.
4. Стандартизація та нормування у землеустрої: навч. пос. / Третяк А.М., Другак В.М., Колганова І.Г. – К.: «Агроосвіта», 2013. – 224 с.
5. Титюк Я.І., *Полякова Н.О.* Екологічний аспект землекористування / Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами: Збірник матеріалів IX міжнародної науково-практичної конференції. 14-15 березня 2024 р., Київ, України. – К.: НАУ, 2024 – С. 130-132.

Додаткова

6. Асоціація фахівців землеустрою України. URL: <http://afz.com.ua/news/servs-podannya-zayavi-ta-dokumentac-shhodo-derzhavno-restrac-zemelno-dlyanki/>
7. Гунько Л.А. Якість землевпорядних робіт як складовий елемент їх конкурентоспроможності. URL:https://revolution.allbest.ru/economy/00898871_0.html
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» [Офіційний Веб-сайт] URL:http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_1.html
9. Каталог технічних комітетів України URL: <https://uas.gov.ua/standardization/tekhnichni-komitety>
10. Нормативні документи топографо геодезичної та картографічної діяльності. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту геодезії та картографії URL: https://gki.com.ua/normativni_dokumenti_tsentral_nogo_organu_vikonavcho_topografich
11. Перелік основних нормативних документів у галузі ґрунтознавства, агрохімії та охорони ґрунтів (актуалізований станом на 31.12.2020 р.) URL: file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0/Downloads/b_perelik_2020_1.pdf
12. Серeda О. Міжнародні стандарти з охорони праці: сучасний стан та перспективи адаптації законодавства України / О. Серeda // Публічне право. – 2013. – № 2 (10). – С. 219-226.
13. Сертифікація та нагляд у сфері землеустрою. Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру URL: <https://land.gov.ua/category/napriamy-diialnosti/derzhavna-ekspertyza-sertyfikatsiia-ta-nahliad-u-sferi-zemleustroi>
14. Технічний комітет стандартизації ТК 82 «Охорона довкілля» з секретаріатом у ДЗ «Державна екологічна академія післядипломної освіти» (ДЕА). URL: <https://dea.edu.ua/>
15. Технічний комітет стандартизації ТК 142 «Якість ґрунту» з секретаріатом у Національному науковому центрі «Інституту ґрунтознавства та Агрохімії імені О. Н. Соколовського». URL: <https://issar.com.ua/4876-2/>
16. Український класифікатор нормативних документів НК 004:2020 / Офіційне видання – К.: ДП «УкрНДНЦ». 2020. -191 с. URL: <https://uas.gov.ua/standardization/nk-004>

Законодавчо-правова

17. Земельний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР: станом на 6 травня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
18. Закон України «Про Державний земельний кадастр» від 07.07.2011 р. № 3613 – VI.
19. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 р. № 963 – IV. в редакції від 28.05.2024 р.
20. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. № 851 – IV. в редакції від 31.12.2023 р.
21. Закон України «Про екологічний аудит» від 24.06.2004 р. № 1862 – IV. в редакції від 16.10.2020 р.
22. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 р. № 858 – IV в редакції від 08.05.2023 р.
23. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657 – XII. в редакції від 27.07.2023 р.
24. Закон України «Про меліорацію земель» від 14.01.2000 р. № 1389 – XIV. в редакції від 01.10.2023 р.
25. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 р. № 1314 – VI. в редакції від 01.01.2022 р.
26. Закон України «Про національну програму інформації» від 01.12.2022 р. № 2807 – IX.
27. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 р. № 962 - IV.
28. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264 – XII, в редакції від 29.06.2024 р.
29. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 р. № 1378 – IV, в редакції від 31.12.2023 р.
30. Закон України «Про порядок виділення в натуру (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» від 15.06.2003 р. № 899 – IV, в редакції від 31.03.2023 р.
31. Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 р. № 1315 – VII. в редакції від 09.06.2022 р.
32. Закон України «Про топографо-геодезичну та картографічну діяльність» від 23.12.1998 р. № 353 – XIV. в редакції від 08.06.2023 р.
33. Конституція України. від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР у редакції 1.01.2020 р.
34. Національний стандарт України ДСТУ 8774:2018 «Географічна інформація. Правила моделювання геопросторових даних» (ISO 1912:2003, IDT).
35. Національний стандарт України ДСТУ 2393-94 «Геодезія. Терміни та визначення».
36. Національний стандарт України ДСТУ 2757-94 «Картографія. Терміни та визначення».
37. Національний стандарт України ДСТУ 2402-94 «Прилади геодезичні. Терміни та визначення».
38. Національний стандарт України ДСТУ 2685-94 «Фотограмметрія. Терміни та визначення».
39. Національний стандарт України ДСТУ 9001:2009 «Система управління якістю. вимоги» (ISO 9001:2008, IDT).
40. Національний стандарт України ДСТУ 2681-94 «Метрологія. Терміни та визначення».
41. Національний стандарт України ДСТУ 2860-94 «Надійність техніки. Терміни та визначення».
42. Національний стандарт України ДСТУ 2925-94 «Якість продукції. Оцінювання якості. Терміни та визначення».
43. Постанова КМ України «Про затвердження Положення про Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель» від 17.11.2004 р. № 1553-2004-п.
44. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку функціонування національної інфраструктури геопросторових даних» від 26.05.2021 р. № 532-2021-п в редакції від 20.02.2024 р.

45. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 1163-р визначено, що функції національного органу стандартизації виконує державне підприємство “Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості”.
46. ISO 19112:2019 Geographic information — Spatial referencing by geographic identifiers.